

דאמר מר: גזל ועריות — נפשו של אדם מחמדתן ומתאוה להם, ויש לחשוש שיבואו לטעות בלימודם ולהתיר עניני עריות.

ואכתי תמהינן: אי הכי, בעניני גזל נמי, כיון שנפשו של אדם מחמדתן ומתאוה להם, לא ידרוש הרב לשלשה תלמידים שמא יבואו לטעות להתיר עניני גזל?!

ומשינינן: עריות, בין בפניו בין שלא בפניו — נפיש יצריה, מתגבר ומתרבה כח הייצר, ואפילו בשעת הלימוד.

אך גזל, רק כשהזדמנות הגזל מצויה בפניו של האדם נפיש יצריה, אבל שלא בפניו, בשעת לימודו, לא נפיש יצריה.

ולפיכך לא יבוא להתיר איסור גזל בשעת לימודו, כיון שאינו לפניו.

שנינו במשנה: אין דורשין, ולא במעשה בראשית בשנים [כלומר: לשנים]:

ומפרשין: מנא הני מילי דאין שנים שואלין לרב במעשה בראשית?

דתנו רבנן: כתיב: "כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך, למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ, ולמקצה השמים ועד קצה השמים. הנהיה כדבר הגדול הזה, או הנשמע כמוהו".

ודרשין: "כי שאל נא לימים ראשונים", הרי למדת: רק יחיד שואל! לפי שנאמר "שאל" לשון יחיד, ואין שנים שואלין לימים ראשונים.

יכול ישאל אדם מה היה קודם שנברא העולם?

תלמוד לומר: "כי שאל נא: למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ"! ואין אתה שואל קודם היום שנברא האדם.⁽⁹⁾

יכול, כיון שהכתוב אוסר לשאול קודם בריאת האדם, שהיתה ביום הששי למעשה בראשית, אם כן: לא ישאל אדם מששת ימי בראשית שקדמו לבריאת האדם?⁽¹⁰⁾

תלמוד לומר: "כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך". הרי משמע שמיום ראשון אתה שואל.

יכול ישאל אדם: מה למעלה ומה למטה, מה לפניו ומה לאחור?

תלמוד לומר: "כי שאל נא, ולמקצה השמים ועד קצה השמים".

הרי למדת כי אך ורק מלמקצה השמים ועד קצה השמים אכן אתה שואל, ואין אתה שואל: מה למעלה? מה למטה? מה לפניו? מה לאחור?

ראשונים, מששת ימי בראשית ולמטה.

10. ורבינו חננאל — על פי גירסתו — מפרש: יכול לא ישאל אדם מה היה באלו ששת ימי בראשית; וגורס: תלמוד לומר "למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ", מיום שנברא האדם יש רשות לשאול, אבל מקודם לכן אסור לשאול בהן.

בשכלו לאסור. וכן באיסור אחות אשתו, אין אדם דן בשכלו, שמטתו של יעקב שלימה היתה, ונשא אחות אשתו.

והשתא ניחא, דהוי "סתרי עריות" דומה ממש למעשה בראשית ולמעשה מרכבה, שהם ודאי סודות ודברים נסתרים ממש.

9. רבינו חננאל גורס: תלמוד לומר "לימים